

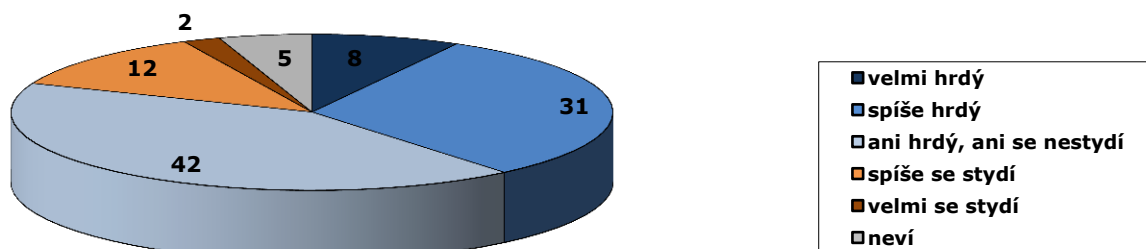
Vztah českých občanů k České republice

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v13-10</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 14. 10. 2013</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1039</i>
Počet tazatelů:	<i>248</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.132, OV.137a, OV.143, OR.125</i>
Zveřejněno dne:	<i>8. listopadu 2013</i>
Zpracoval:	<i>Naděžda Čadová</i>

Součástí říjnového šetření CVVM byl i blok otázek věnovaný vztahu českých občanů k České republice. Nejprve jsme se všech dotázaných zeptali, do jaké míry jsou hrdí nebo se stydí za to, že jsou občany České republiky.¹

Graf 1: Pocit hrdosti či studu za to, že je občanem České republiky (odpovědi respondentů v %)

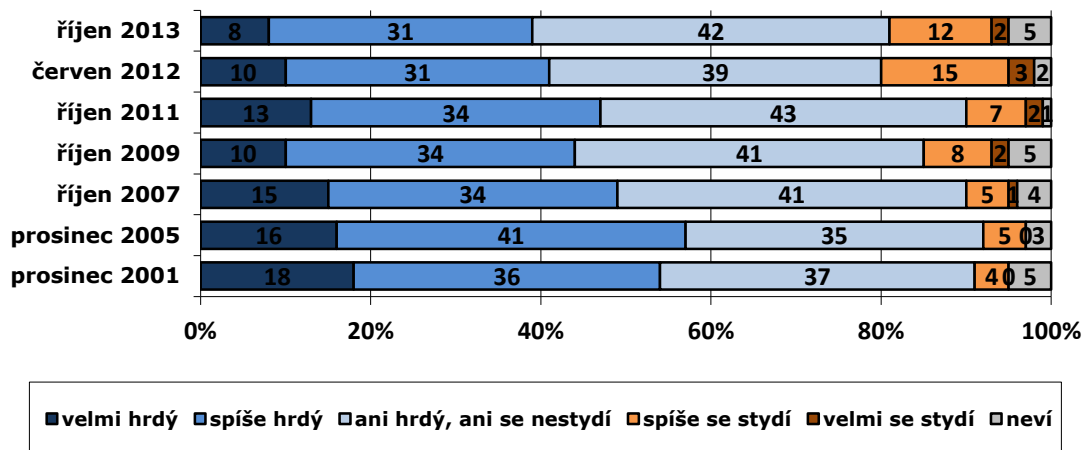
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Nyní se prosím zamyslete nad Vaším vztahem k České republice. Do jaké míry jste hrdý nebo se stydíte za to, že jste občanem České republiky. Jste...“ Možnosti odpovědí: „velmi hrdý; spíše hrdý; nejste ani hrdý, ani se nestydíte; spíše se stydíte; velmi se stydíte“.

Čtyři z deseti českých občanů (39 %) jsou hrdí na to, že jsou občany našeho státu, 42 % oslovených uvedlo, že nejsou ani hrdí, ani se nestydí, a 14 % respondentů v souvislosti s českým občanstvím pociťuje stud (z toho 2 % uvedla, že se za svou příslušnost k České republice dokonce velmi stydí). 5 % oslovených nedokázalo svůj vztah k České republice posoudit a zvolilo proto odpověď „nevím“.

Hrdost na to, že jsou občany České republiky, častěji deklarovali dotázaní starší 60 let, lidé s vyšším stupněm dosaženého vzdělání (absolventi středních škol s maturitou a vysokých škol), respondenti označující svoji životní úroveň jako dobrou a lidé, kteří se politicky radí na pravou část politického spektra.

Graf 2: Pocit hrdosti či studu za to, že je občanem České republiky - časové srovnání

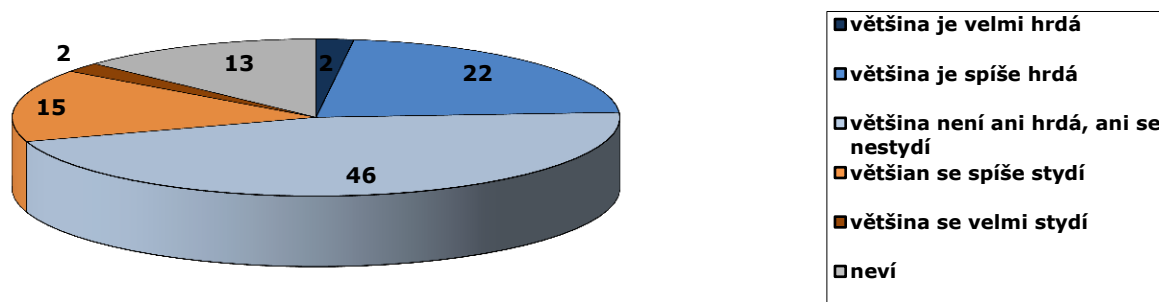
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost*, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazuje graf 2, hrdost českých občanů na státní příslušnost k České republice postupně mírně klesá, jakkoliv podíl respondentů, kteří se za ni stydí, zůstává dlouhodobě nízký. Svou hrdost na české občanství deklarovala v prosinci 2001 i 2005 nadpoloviční většina dotázaných, v roce 2007, 2009 a 2011 necelá polovina. V červnu 2012 a říjnu 2013 to pak byli jen čtyři z deseti oslovených. Podobně podíl občanů, kteří se za příslušnost k České republice stydí, se v letech 2001, 2005 a 2007 pohyboval kolem 5 %. V říjnu 2013 ale uvedlo 14 % dotázaných, že se stydí za to, že jsou občany České republiky. Podíl dotázaných, kteří se za české občanství stydí, byl nejvyšší v červnu 2012, kdy dosahoval 18 %.

V šetření realizovaném v říjnu 2013 nás dále zajímalo, zda se dotázaní domnívají nebo nedomnívají, že ostatní lidé žijící v ČR jsou hrdí nebo se stydí za to, že jsou českými občany.²

² Znění otázky: „A nyní se prosím zamyslete nad ostatními lidmi žijícími v ČR. Myslíte si, že většina z nich je hrdá nebo se stydí za to, že jsou občany České republiky?“ Možnosti odpovědí: „Většina je velmi hrdá; většina je spíše hrdá; většina není ani hrdý, ani se nestydí; většina se spíše stydí; většina se velmi stydí“.

Graf 3: Názory respondentů na pocit hrdosti či studu na české občanství ostatních lidí žijících v ČR (odpovědi respondentů v %)

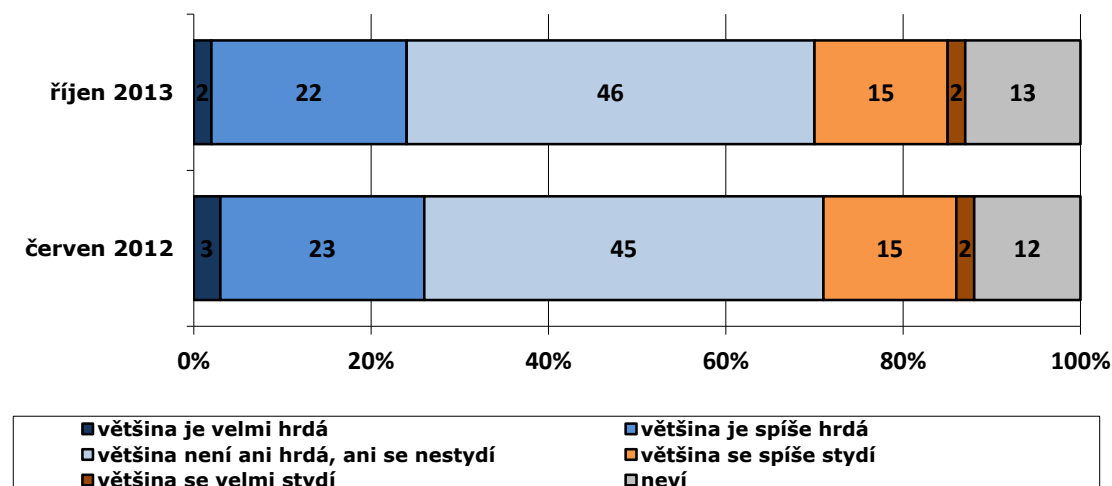
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Čtvrtina oslovených (24 %) se domnívá, že ostatní lidé žijící v ČR jsou hrdí na to, že jsou občany naší země, téměř polovina (46 %) soudí, že většina lidí není ani hrdá, ani se nestydí, a 17 % oslovených vyjádřilo názor, že většina českých občanů se za svou příslušnost k České republice stydí. 13 % respondentů nedokázalo na otázku odpovědět a zvolilo možnost „nevím“.

Podrobnější analýza ukázala, že názor respondenta na to, zda jsou ostatní lidé hrdí na své české občanství, výrazně koreluje s vlastním pocitem hrdosti či studu. Lidé, kteří jsou hrdí na to, že jsou občany České republiky, se tedy častěji domnívají, že i ostatní lidé mají stejné pocity. Názor, že ostatní lidé v ČR jsou na naši zemi hrdí, vyslovili častěji respondenti starší 60 let, ve většině případů tedy důchodci, a občané považující svoji životní úroveň za dobrou.

Otázka, v níž měli respondenti odhadnout míru hrdosti či studu ostatních lidí žijících v ČR na to, že jsou občany České republiky, byla ve stejném znění respondentům položena také v červnu 2012. Názory respondentů se v této otázce nijak významně nezměnily (viz graf 4).

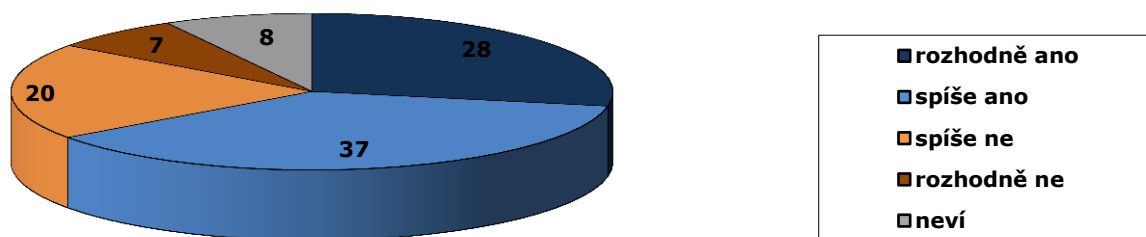
Graf 4: Názory respondentů na pocit hrdosti či studu na české občanství ostatních lidí žijících v ČR - časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Všech respondentů jsme se dále zeptali, zda by si vybrali k životu Českou republiku, pokud by měli možnost volby³.

Graf 5: Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybrali byste si Českou republiku? (odpovědi respondentů v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

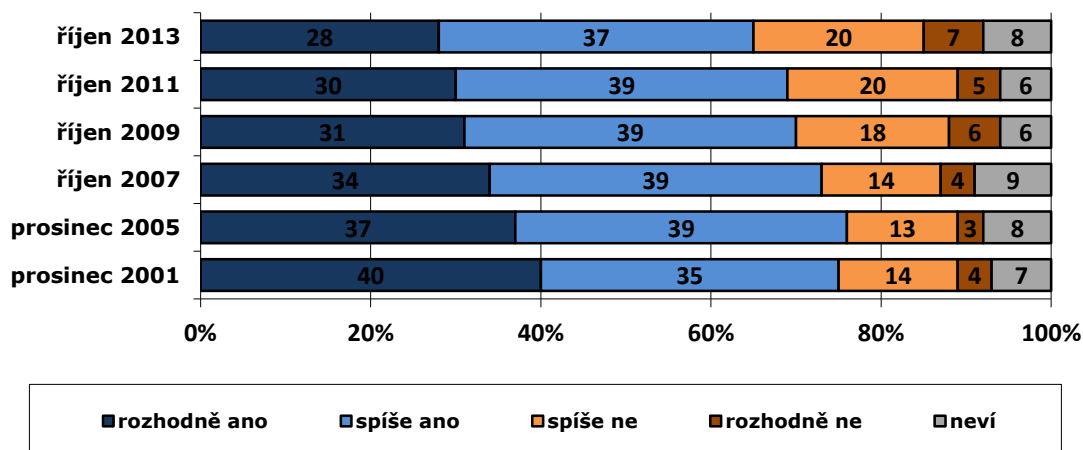
Téměř dvě třetiny českých občanů by si v případě možnosti volby zvolili k životu Českou republiku (z toho 28 % uvedlo, že by si rozhodně vybralo Českou republiku a 37 % spíše). Pětina českých obyvatel ČR starších 15 let by si ČR „spíše“ nevybrala, 7 % by si ji „rozhodně“ nevybralo. 8 % oslovených na otázku nedokázalo odpovědět a zvolilo proto možnost „nevím“.

Českou republiku by si v případě možnosti volby jako zemi, ve které by chtěli žít, častěji zvolili lidé starší 60 let, respondenti, kteří z hlediska politické orientace sympatizují více s levicí, občané považující svoji životní úroveň za dobrou, obyvatelé ČR s vysokoškolským vzděláním a samozřejmě také lidé, kteří deklarovali svoji hrdost na to, že jsou občany naší země.

Naopak lidé označující svoji životní úroveň jako špatnou, mladí lidé ve věku 15 až 29 let, respondenti, kteří jsou momentálně nezaměstnaní, a lidé, kteří se stydí za to, že jsou občany České republiky, častěji uváděli, že by si ČR nevybrali jako zemi, kde by chtěli žít.

Tato otázka se v našich výzkumech objevuje už od roku 2001. Časové srovnání nabízí graf 6.

Graf 6: Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybrali byste si Českou republiku? – časové srovnání

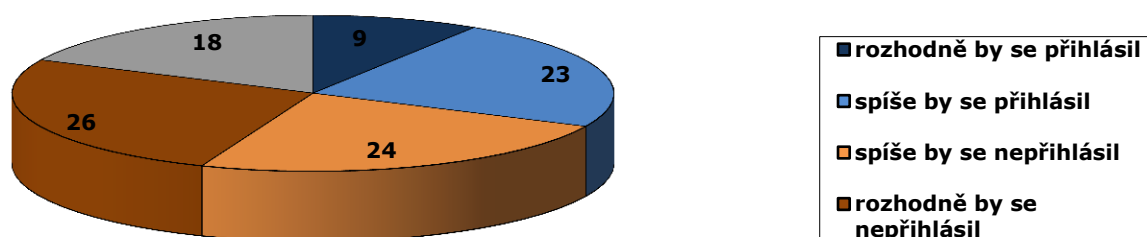
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*. Aktuální výsledky z výzkumu *Naše společnost*, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

³ Znění otázky: „Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybrali byste si Českou republiku?“ Možnosti odpovědí: „Rozhodně ano; spíše ano; spíše ne; rozhodně ne.“

Jak ukazuje graf 6, podíl lidí, kteří by si v případě možnosti volby země, ve které budou žít, zvolili Českou republiku, trvale klesá. Zatímco v prosinci 2001 by život v České republice preferovali tři čtvrtiny českých občanů (75 %), v říjnu 2009 to bylo sedm z deseti (70 %) a v současné době necelé dvě třetiny (65 %). Podobně stoupá podíl těch, kteří by si ke svému životu Českou republiku spíše nebo rozhodně nevybrali. V letech 2001, 2005 a 2007 by si v případě možnosti volby Českou republiku nevybrala necelá pětina českých občanů, v letech 2009, 2011 a 2013 by to byla již přibližně čtvrtina. Trend klesajícího zájmu o život v České republice je u časového srovnání údajů jasně patrný.

Všem respondentů jsme dále položili otázku, jak by se oni osobně zachovali v případě, že by se Česká republika ocitla ve vojenském ohrožení.⁴

Graf 7: Přihlásil nebo nepřihlásil by se respondent dobrovolně k účasti na obraně ČR, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení (odpovědi respondentů v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

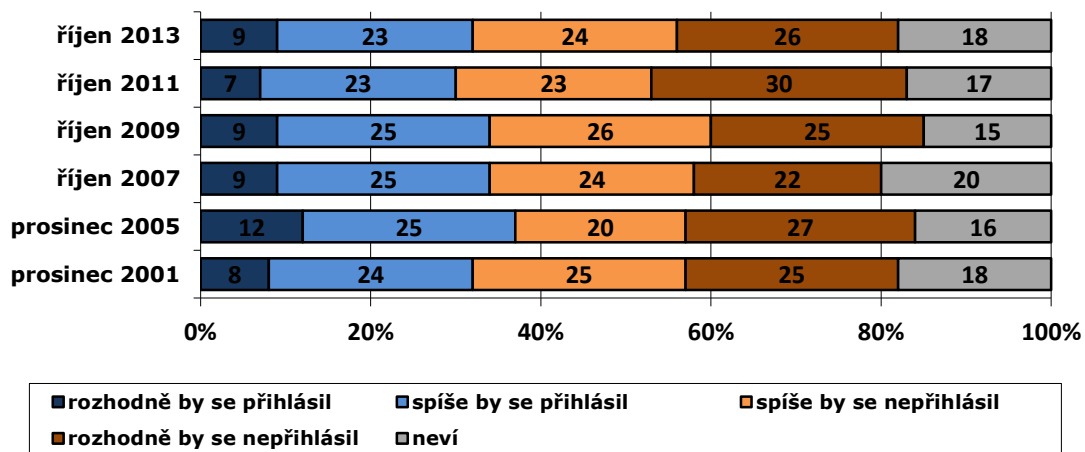
V případě vojenského ohrožení naší vlasti by se téměř desetina občanů (9 %) podle svých slov rozhodně dobrovolně přihlásila k účasti na její obraně, další téměř čtvrtina (23 %) by se podle svých slov „spíše přihlásila“. Celkově tedy téměř třetina oslovených (32 %) deklarovala svoji ochotu dobrovolně se přihlásit k obraně naší země. Čtvrtina dotázaných (24 %) uvedla, že by se k obraně naší země „spíše nepřihlásila“, další čtvrtina (26 %) by se „rozhodně nepřihlásila“. 18 % oslovených si nebylo jistých, jak by se v dané situaci zachovali.

Ochotu dobrovolně se přihlásit k účasti na obraně České republiky v situaci, kdy by si ocitla ve vojenském ohrožení, častěji deklarovali lidé ve věku 30 až 44 let, dotázaní s vysokoškolským vzděláním, vyšším příjmem, dobrou životní úroveň, občané, kteří se hlásí spíše k pravé části politického spektra a samozřejmě také muži (tuto odpověď zvolilo 44 % mužů a 22 % žen). Respondenti, kteří uvedli, že by se přihlásili k obraně naší vlasti, také častěji pociťovali hrdost na to, že jsou občany České republiky, a v případě možnosti volby by si zvolili Českou republiku jako zemi, ve které chtějí žít.

Časové srovnání v případě této otázky nevykazuje jednoznačný trend (viz graf 8). V prosinci 2001 deklarovala svou ochotu přihlásit se k obraně naší země v případě jejího vojenského ohrožení téměř třetina českých občanů (32 %), v prosinci 2005 došlo k nárůstu na 37 %. V říjnu 2007 a 2009 se podíl dotázaných deklarujících ochotu bránit naší zemi opět pohyboval kolem jedné třetiny, stejně jako v aktuálním šetření z října 2013. Relativně nejnižší ochotu dobrovolně se přihlásit k obraně země jsme zaznamenali v říjnu 2011, kdy tuto možnost zvolilo 30 % oslovených.

⁴ Znění otázky: „Kdyby se Česká republika ocitla ve vojenském ohrožení a Vy byste měl možnost dobrovolně se přihlásit k účasti na její obraně, jak byste se rozhodl?“ Možnosti odpovědí: „Rozhodně byste se přihlásil; spíše byste se přihlásil; spíše byste se nepřihlásil; rozhodně byste se nepřihlásil.“

Graf 8: Přihlásil by se respondent dobrovolně k účasti na obraně ČR, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení – časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 7. – 14. 10. 2013, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.